

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

O broșură senzatională.

Excelența Sa Domnul mitropolit Mețian a reeditat în zilele acestea o broșură pe care a scris-o încă în 1878, când a publicat-o sub anonimul „un arhipresbiter”. Broșura se ocupă de situația școlilor confesionale românești și de o lipsă de organizație în aceasta privință a consistoarelor.

Extragem după „Românul” câteva pasaje din broșura amintită:

„După experiențele pe cari le am, nu voi putea consimți cu aceia, cari mi-ar zice că din partea bisericelor noastre s'a făcut tot ce s'a putut face pentru școli. Să nu mi se iee în nume de rău, dacă voi afirma că nici pe departe nu s'a făcut aceea ce ar fi trebuit să se facă pentru cauza școlară. Sau făcut ce e drept în timpul din urmă consistoare mari și frumoase, s'au salarizat cât mai bine și cât mai mulți canonici și asessori etc. etc., dar să analizăm: „făcutu-s'a și pentru administrarea învățământului confesional consistoare mari și frumoase pe la mitropolii și episcopii; oare aplicatu-s'au și pe la senatele școlare bărbați de specialitate în un număr de ajuns? Oare făcutu-s'a dispozițiune ca barem atunci să fie vizitate toate școlile noastre prin comisari consistoriali când s'a văzut că încep a le vizita și controla inspectorii guvernului? Și în fine gânditu-ne-am măcar la o administrațiune mai bună a învățământului? (41). După mine în toată privința s'a făcut foarte puțin. Cauza școlară s'a clasificat pururea cam la locul din urmă” (42). Prin aplicarea câte unui referent școlar la consistorii „se crede că s'ar fi făcut un lucru mare. Ei dar ce să facă un individ la 500—600 școli? Cum poate unul singur să corăspundă și în centru, prin referade și proiecte, și să iasă prin comune, pentru a examina și pentru a le controla toate, pentru a-și câștiga experiențe pentru a influența prin vaza și știința sa la lațu locului? S'au doară influența directă, conducerea și controla nemijlocită, pe care în țările culte se pune cel mai mare temelie pe care Christos și-a bazat lățirea cu succes a legii, a învățaturii și luminii, — la noi s'ar fi de lipsă, ori ar fi chiar de prisos? (43).

Dar acum: „prin ce mijloace și modalități să începem procesul de remediare?” Printre multe altele autorul propune: „să înmulțim numărul asesorilor și referenților de la senatele școlare”. Apoi „ne trebuie o

organizare școlară, mult mai corăspunzătoare decât cea de azi”. Această organizare, ar avea să se înceapă din centru, chiar de sus, dele mitropolii... La ambele mitropolii să se înființeze oficii sau senate școlare metropolitane permanente, compunându-se acestea din cei mai probați oameni practici, în litere, în administrațiune și didactică, unii pentru compunerea sau cenzurarea și editarea cărților de școală, alții pentru administrarea învățământului în centru și pentru controlarea aceluia, până la școala de stat”. Aceste senate școlare ar avea să se îngrijească de „sustinerea uniformității în toate institutiile școlare confesionale atât în privința planului de învățământ, cât și a cărților de școală, cari introducându-se, se înțelege, că totdeauna cele mai bune, după unii și aceiași autori, în toate școlile române, s'ar compune mai cu înlesnire”. Mai departe, „ele ar avea a controla și cursul învățământului prin eparhii, căci ce folos ar fi dacă o parte ar progresa, cealaltă nu, ba ar regresa?”... „Organizându-se astfel de senate școlare lângă mitropolii, ar urma organizarea senatelor școlare eparhiale, unde tot la câte 150 de școli ar trebui să se aplice câte un referent, totodată și ca inspector districtual peste acele școli, fiecare e responsabil pentru școlile din districtul său... În urma acestora ar veni a se organiza inspectoratele tractuale. Acestea ar trebui restrânse la un număr mic de comune până la 15, cel mult 20 de comune, într'un inspectorat, pentru ca inspectorul tractual să le poată cerceta cel puțin de două ori în an, în zilele de Dumineci și și sărbători”. (63).

„Pentru înființarea acestor organe sunt chemate și responsabile supremele autorități din fruntea bisericilor... Spre acest scop mitropoliile au a se întruni cât mai curând în congresele lor, ori barem în consistoarele lor, spre a se apuca cu seriozitate de lucru” (70). Pe amicii culturii și ai progresului, autorul îi roagă din suflet să intervină la capii noștri bisericești, oferindu-le tot sprijinul și stăruind la ei pentru primul început, măcar pentru ținerea unor conferințe în cari să discută mai deaproape și din toate punctele de vedere această chestiune atât de importantă, în care se cuprinde sentința cea mare de moarte ori de viață pentru națiunea și biserica românească”.

„Românul” făcând comentarii broșurei se întreabă mirat: „Cu ce scop s'a reeditat cartea aceasta, care acuză consistoarele de o păcătoasă neglijință în ce privește școlile,

când singurul om, care ar fi putut vindeca situația a fost tocmai autorul broșurei?

Noi, cari în broșura dlui mitropolit Mețianu citim și un lung catalog a păcatelor noastre în aceasta privință am accentuat de multeori ceea ce azi spune „Românul” respicat. Episcopul, stăpân fiind în partea covârșitoare peste viața culturală a unui popor — cu inițiativă și executivă —, are în primul rând răspunderea unui avânt ori a unei decadente.

Istoria nu se pronunță asupra unui cap-bisericesc după vorbe ori sentimente, cari pot fi calități strălucitoare *individuale*, ci după creațiunile reale, prin cari a făcut un pas înainte. „Imprejurările grave” pot în definitiv să scuză până la un mic grad o lipsă de avânt ori o amortală generală, dar nu pot tola o răspundere justificată și dreaptă pentru o situație.

Broșura Excelenței Sale dlui mitropolit Mețianu este în acest punct o apariție, care merită o aprofundare deosebită.

Alegerea deputaților dietali.

Alegerea deputaților.

Pentru alegerile generale de deputați ministrul de interne stabilește un termen de zece zile, astfel ca dela publicarea ordinațiunii sale în foaia oficioasă până la ultima zi a termenului stabilit pentru alegeri se rămână un interval cel puțin de 30 zile; iar dela ziua ultimă a termenului pus pentru alegeri, până la deschiderea dietei, un interval cel puțin de zece zile. Ordinațiunea aceasta este a se publica deodată cu trimiterea rescriptului regesc, referitor la convocarea dietei.

Comitetul central pune alegerile generale în toate cercurile electorale, asupra cărora se estinde cercul său de activitate, în cadrele termenului de zece zile, — termen stabilit de ministrul de interne — pe una și aceeași zi. — Apoi alege pentru fiecare cerc electoral câte o comisiune electorală, care conduce alegerea în întregul cerc electoral; iar pentru conducerea votării în celelalte cercuri de votare, comitetul central numește comisiuni de votare și stabilește, că în care cerc de votare are să funcționeze fiecare comisiune. Atât comisiunea electorală cât și cea de votare se compune din un president, un vice-president, un notar și un substitut de notar. Ca president și membru al comisiunii electorale ori de votare poate fi ales numai acela, care posedă

l. maghiară în scris și vorbire și ori e trecut în listele valabile de alegători ale vreunui dintre cercurile electorale asupra cărora se estinde cercul de activitate al comitetului central, ori e membru al reprezentanței respectivului municipiu. — Toți aceștia depun jurământ, că în toate lucrurile, cari cad asupra lor, vor proceda cu credință, fără părtinire și în mod constientios.

Comitetul central dă în limba oficioasă a statului și după trebuință și în altă limbă întrebuintată în cercuri largi în cerc, o publicațiune în care comunică:

Ziua alegerii și terminul începerii ei; numele presidentului de alegere, a substitutului său, a notariului și a substitutului de notar; pentru fiecare cerc de votare numele presidentului comisiunii de votare, al substitutului său, al notariului și al substitutului acestuia; ordinea după cercurile de votare, în care vor fi chemați la votare alegătorii comunelor, ori ai părților de oraș; locul și terminul pentru înaintarea candidaturilor; locul publicării rezultatului alegerii; alte dispoziții, cari la alegere au să fie ținute în vedere.

Publicațiunea aceasta este a se trimite antistiei fiecărei comune din cercul electoral, care are datorința a o publica în modul obișnuit cel puțin cu șapte zile înainte de alegere. — Comitetele centrale sunt dator să pună la dispoziția presidentului de alegere toate listele cercului electoral, iar presidentii comisiunilor — de votare — listele respective cerc de votare, în formă autentică și la timp potrivit. Localul, unde se face votarea îl stabilește pentru fiecare centru al cercului de votare presidentul de alegere.

Începând dela scrierea zilei de alegere, se poate ține adunare electorală publică de partid, serbare de partid și procesiune, dar numai în ca-

zul, dacă cel puțin patru alegători din oraș — sat — anunță intențiunea aceasta cu cel puțin 48 ore mai înainte, căpitanului de poliție, iar în comune mari și mici primpretorelui. Despre anunțare se dă adevărinită, în care se înseamnă precis ziua și ora în care s'a făcut anunțarea. Autoritatea polițială nu poate denega ținerea adunării de partid. Dacă însă siguranța publică pretinde, ținerea adunării de partid poate fi făcută prin hotărâre motivată pendentă dela aceea, că anunțatorii stabilesc alt loc și alt timp pentru ținerea adunării de partid. Ținerea serbării de partid și a procesiunii poate fi oprită numai dacă e necesar din punct de vedere al siguranței publice.

Dacă respectiva autoritate polițială, nu se pronunță în 24 ore, socotite dela anunțare, adunarea de partid, serbarea de partid, ori procesiunea, se poate ține. E datoră însă respectiva autoritate de poliție să-și trimită un reprezentant încrezut al ei, care poate disolva adunarea de partid, serbarea de partid, ori procesiunea, pe motiv, că se conturbă ordinea.

Alegerii îi premerge candidarea de deputat. Aceasta se face cel mult înainte de alegere cu trei zile, când presidentul de alegere, e dator să se prezenta în centrul cercului electoral și a sta în localul precizat în publicațiune dela orele 9 dimineața, până la 2 după amiază la dispoziția alegătorilor, pentru a le primi propunerile. Propuneri ulterioare nu se mai primesc. Candidat de deputat pot să recomande în scris cel puțin cincizeci de alegători, trecuți în listele definitive ale cercului respectiv. Acelaș alegător nu poate recomanda mai mulți candidați. — Propunerea trebuie să conțină numele și pronumele candidatului, poziția socială, sau ocupațiunea și locuința sa, și trebuie să fie provăzută cu subscrierea

tuturor propunătorilor. — Dela propunător încă se recere, ca să pună pe lângă subscriere și numele comunei în ale cărei listă este trecut.

Propunerea trebuie să o predea în persoană cel puțin doi, și cel mult zece propunători, pe cari presidentul de alegere îi cunoaște, ori cari își justifică în fața lui identitatea persoanei lor. Identitatea persoanei făcută prin antistia comunală, presidentul e dator să o primi de justificată. — După expirarea termenului pus pentru recomandare, presidentul de alegere e dator să comunice numai decât presidentilor comisiunilor de votare numele candidaților, publicându-le totodată și în centrul fiecărui cerc de votare.

Alegătorii, cari au înaintat recomandarea, dela înaintarea aceleia până la începerea procedurii de alegere pot să aplice în fiecare cerc de votare unul sau doi bărbați de încredere din partea partidului. Bărbații de încredere controlează legalitatea alegerii și numai cu provocarea presidentului sau cu permisiunea lui pot să-și ridice cuvântul. — Numele acestor bărbați de încredere au să fie comunicate din vreme presidentilor comisiunilor. Pentru ținerea ordinii presidentului îi stă la dispoziție puterea brahială, (jandarmerie, miliție).

(Va urma).

Din Cluj.

Adunarea generală a băncii „Economul”.

O conferență economică.

Sâmbătă în 21 Martie n. c. la orele 10 și-a ținut adunarea generală a institutului de credit și economii „Economul”, cea mai veche bancă pe piața Clujului și cea mai

FOIȚA.

Patimile și moartea Domnului nostru Isus Hristos.

— După relațiunea celor patru evangeliști. — De Sfântul Alfonso de Liguori.

(Continuare).

XV. Cuvintele lui Isus de pe cruce.

Oarece face scumpul Isus pe cruce, și ce zice în mijlocul durerilor celor mai crâncene? Se roagă pentru cei ce-l chinuiesc: „Părinte — zice — iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23, 34).

Tot atunci s'a rugat Isus și pentru noi păcătoșii. Să ne întorcem și noi privirea către Tatăl ceresc și să-i zicem cu toată încrederea: Părinte vecinice! Ascultă glasul Fiului Tău cel iubit! Te roagă, El te roagă să te milostivești spre noi. Când privindu-ne și ne-ai ierta îndurându-te spre noi ai face-o numai din milă, că noi nici vorbi nu putem de fapte meritorii; dar privește-L pe Fiul Tău și iertându-ne cu adevărat faci dreptate, doar Isus a suferit cu mult mai mult decât răutatea noastră! Te-ai obligat, că ne vei primi iarăși de fii ai Tăi și pentru meritele Lui ne vei ierta toate răutățile. Fă-o Doamne, că ne plângem păcatele cu tân-

guire multă! Cerescale Părinte! Imi pare rău din toată inima, că te-am vătămat și în numele sfântului Tău Fiul te rog să îndur mie nevrednicului. Iartă-mă, și mă primește din nou între fiii Tăi!

„Amintește-mă Doamne când vei veni întru împărăția Ta”. (Luca 23, 42). Sunt vorbele pe cari le-a zis tâlharul de-a dreapta către Isus. Și ia răspuns Domnul: „Adevărat îți zic ție, astăzi vei fi cu mine în rai” (Luca 23, 43). S'a adevărit profetia lui Ezechiel, că în ce oră își va urgisi păcatele sale, i-le va ierta Dumnezeu și nu-și va mai aduce aminte de răutățile lui. „Dacă se va întoarce cel nelegiuit dela toate păcatele ce a făcut ... toate fărădelegile câte a făcut nu i-se vor aminti” (Ez. 18, 21).

O nemărginită îndurare a lui Dumnezeu! O bunătate nemărginită! Va fi cineva în stare să nu te iubească? Da! Uită Isuse vătămarile ce ți-le-am adus și gândește-te la moartea dureroasă suferită pentru mine și pentru meritele morții Tale învrednicește-mă și pe mine de vecinica Ta împărăție, și până atunci stăpânește-mă cu poruncile dragostei Tale aici pe pământ. Iubirea Ta singură are dreptul să domnească asupra inimii mele, așa dori, ca numai ea să-mi poruncească, ea să-mi fie unicul obiect al iubirii și dorințelor mele. O tu tâlharule fericite, Dumnezeu te-a învrednicit să mori deodată cu Isus și să-ți suferi cu răbdare chinurile! Dar și eu voi fi așa de

fericit scurapul meu Isuse, de voi putea muri în dragostea Ta, și de-mi voi putea uni sfârșitul cu moartea Ta sfântă.

„Și sta lângă crucea lui Isus mama lui” (Io. 19, 25). Iată la picioarele crucii stă Vergura lui mamă. Pumnalul durerilor i-a străpuns inima și privirea îi era îndreptată spre Fiul Ei nevinovat, i-a priceput durerile grozave ce-i chinuiau trupul și sufletul și l-a privit mult, mult, așteptând să-i soarbă și ultima suflare. Se rezignează și e liniștită! Moartea Fiului Ei o oferă Părintelui ceresc pentru mântuirea noastră deși moartea aceasta i-a cauzat mila și durerea cea mai grozavă.

Doamne va fi cineva, care să nu se înduioșeze de durerea unei mame, care e de față la omorirea fiului ei, când își vede copilul spânzurat pe lemn? Și cine a fost mama aceasta? Și cine a fost copilul acela? Maria cu mult mai mult, și-a iubit pe Fiul său, decât poate iubi o altă mamă, mai ales, că Maria în Isus nu vedea numai pe fiul ei și pe Dumnezeul său. Isus a fost copilul cel mai dragut, cel mai frumos și cel mai sfânt. Pe mama sa a cinstit-o într'un mod deosebit, totdeauna i-a fost ascultător a iubit-o, căci doar din vecinicie și-a ales-o de mamă. Iată mama, care vede cu ochii săi cum îi moare fiul între chinurile celea mai grozave pe lemnul de batjocură a crucii și e silită să vadă, că nu poate alina nici un strop din suferințele Lui, ci chiar prezența ei îi mă-

mare bancă românească în părțile nordice ale Ardealului, având trei filiale: în Aiud, Gherla și Mureșludoș, cum și 11 reuniuni „Raiffeisen“ afiliate. La această adunare a XXVIII-a, au fost prezente 46 acționari cu 2189 acții și 1019 voturi.

S'a primit bilanțul încheiat la 31 Decembrie cu 4 $\frac{1}{2}$ milioane coroane active. Venitul curat al anului trecut a fost de 71092 coroane. Din acest venit s'a distribuit un primdividend de 5 la sută, iar restul profitului să împarte:

10% pentru scopuri filantropice, din cari 5% bisericii gr.-cat. din Cluj c. 2554-63.

Dotarea serviciului informator (din cari cor. 700— în scrieri) cor. 2900—.

Parohiei române gr.-cat. pentru susținerea școlii gr. cat. din Cluj (dotățiune anuală cf. dec. ad. gen. din 1907) cor. 2200—.

Dotăția anuală a fondului „Dr. Alexandru Mocsonyi“ pentru ajutorarea școlilor confesionale cor. 1500—.

Pentru distribuirea de lectură poporală cor. 1000—.

Dotăția Mesei studenților academiei „Dr. Aurel Mureșanu“ Cluj cor. 500—.

Dotăția Fondului „Dr. Gr. Silași“ pentru masa studenților din Gherla cor. 400—.

Din cele 10% pentru scopuri filantropice amintite mai sus, s'au dat bisericii gr.-cat. din Cluj cor. 2554-63, iar restul s'a împărțit prin adunarea generală în modul următor:

1. Societății române de lectură, Cluj cor. 300.

2. Reuniunii sodalilor români din Cluj ajutor la catehizarea ucenicilor cor. 250—.

3. Fondului „I. Petran“ pentru serviciul de informații de drept și ambulanță 100—.

4. Școlii comerciale din Brașov rata I. din contrib. de cor. 500: 100—

5. Pentru necesitățile despărțămintelor „Asociațiunii“, Cluj cor. 40—, Gherla, Ludoș, Aiud și Ciachi Gârbou câte cor. 15 cor. 100—.

6. „Asociațiunii“ Sibiu: „fondului cultural al băncilor“ pentru conferențiar (anual) cor. 100—.

7. Urnătoarele societăți din Cluj: orfanilor din comitatul Cojocnei, pompierilor voluntari, salvatorilor, orbilor, ajutor de chirie, dispensaire, Good-templar, și societății de patronaj ardeleni cor. 120—.

8. Societăților: „România Jună“ Viena, „Petru Maior“ Budapesta, „A. br. Șaguna“ Sibiu, „I. M. Claiu“ Blaj, „Alexi-Șincai“ Gherla, „Ioan Gură de aur“ Oradea-mare, premiu pentru cea mai bună conferență poporală câte cor. 10. Total cor. 60.

9. Celor năpăstuiți prin potop la „Minerva“ Beclean cor. 100.

10. Celor năpăstuiți prin potop la „Opinca“ Ciachi Gârbou cor. 100.

11. Pentru edificarea bisericii din Dezmir cor. 100.

12. Bisericii gr. c. din Aiud rata III. din contrib. de cor. 500: cor. 50.

13. La dispoziția direcțiunii cor. 1074-63.

Pracum vedem banca „Economul“ din venitul ei curat de cor. 71,1092 a dat cor. 10,70926 pentru scopuri filantropice, ceea ce corespunde la mai mult decât 14 la sută a întregului venit.

În direcțiune au fost realeși dnii Dr. Coriolan Pop și Dr. Amos Frâncu, iar comitetul de supraveghere a fost reales pe un nou period de 3 ani, intrând ca membrii noi dnii: Ioan Hațiegan protopop în Cojocna și dr. Simion Nemeș avocat în Cluj.

După adunarea generală s'a ținut o consfătuire economică pentru aflarea mijloacelor cu cari s'ar putea ajuta satele noastre

mult încercate. La acest sfat au luat parte toți informatorii și bărbații de încredere ai băncii, cum și ceilalți veniți la adunare, în număr de peste 50 cărturari, preoți, avocați, medici, directori de bancă, mari proprietari și alții. Consfătuirea a fost deschisă de dl director Dr. Frâncu, care salută în cuvinte calde pe cei de față și fixează chestiunile cari au să se discute. Apoi dl dr. Valentin Drăgan a ținut o conferență despre chemarea băncilor noastre arătând că pe lângă mijlocirea creditului ieftin, băncile noastre au o mulțime de îndatoriri: tratarea cinstită a clientelei nepricepute în afacerile de bani, serviciu de informații gratuite, ridicarea la bunăstare a țărânimii noastre, propășirea culturală a poporului, răspândirea cărții și a scrisului românesc, sprijinind școlile. Mult mai intensivă muncă au să desfășure pentru starea materială a țărânimii. Aici conferențiarul insistă asupra în-sămănătății asigurării vitelor, arătând că „Economul“ în legătură cu banca „Minerva“ a înființat câteva tovărășii, cari să conduc autonom și poartă o mică parte a răspunderii (câteva procente); dată fiind importanța uriașă ce o au asigurările de vite asupra propășirii noastre economice, va trebui să ne ocupăm cu tot dinadinsul cu aceste asigurări. Vorbește apoi despre așa numitele asigurări cu depuneri, și insistă cu deosebire asupra asigurărilor de pensie. Arată însășămănătatea magazinelor de bucate, a căror lipsă să simte mai ales în aceste timpuri grele, când în neporocitul nostru Ardeal domnește un stăpân puternic și nemilos: foamea. Căci mii de muncitori stau fără lucru și neputând agonisi hrana de toate zilele pentru ei și ai lor, îndură foamă, iar țărânga noastră în urma recoltei rele, a pârcașilor și a crize financiare, slăbit până la desuadejde, abea își mai duce vieța amărită.

resc durerile, că a cunoscut Fiul ce mult suferă Mama văzând soarta Lui.

O Marie! Pentru durerile ce le-ai suferit sub crucea Fiului Tău te rog îndură-te și întrepune-te pentru mine la dumnezeescul Tău Fi. Ascultă-L cum mă încredințează bunătații și purtării tale de grijă, când îți zice: „Miere iată fiul tău“ (Io. 19, 26).

„Și în ceasul al nouălea a strigat Isus cu glas mare zicând Ili, Ili lama sabactani“ — ce să zice: Dumnezeu meu, Dumnezeu meu, căci mai lăsat“ (Mt. 27, 46).

Isus trăgea de moarte pe cruce și avea dureri grozave, dar totodată era și întristat în sufletul lui. Măhnirea ce l-a fost cuprins în grădina Getsemani când a fost răstignit este sufletul meu până la moarte, încă nu l-a părăsit. Privește împrejur să vadă pe cineva, care să-l mângâie dară precum a fost profetizat și David, nu înțelege. „Și am așteptat pe celce s'ar măhni și nu era“ (Ps. 68, 21).

Sub cruce sta măicuța lui, dar aceea nu-l poate alina durerile, ba mai mult văzându-o i-se mărește întristarea. E încunjurat de dușmani. Văzându-se astfel părăsit de oameni își înalță privirea spre ceruri și vede, dar totodată vede și uriciunea păcatelor ce le-a fost luat asupra Lui, pentru cari are să suferă chinurile de pe cruce; astfel îl părăsește și își întoarce fața sa la El.

Și Isus ca să facă cunoscută durerea Lui strigă cu glas mare: „Dumnezeu meu, Dumnezeu meu, căci mai lăsat“. Iată în momentele morții Isus e lipsit de orice mângâiere și orice alinare. Se poate zice, că moartea Lui a fost cu mult mai amară decât moartea martirilor, cari suferind aveam mângâiere în dragostea lui Isus.

Dar Isuse al meu! De ce te plângi, când te-ai dat morții de bunăvoie? Înțeleg. Te plângi, ca să-ți cunoaștem durerile grozave ce le suferi în ora morții, iară de se va întâmpla și nouă să nu simțim vreodată alinările darului dumnezeesc, să ne înveți să nu desperăm.

Dumnezeu meu Isuse! Părăsirea ta mă umple de nădejde, că deși te-am nescotit de multeori, niciodată nu mă vei părăsi. Cum am și putut trăi până acuma Isuse fără a mă gândi la tine? Îți mulțumesc, că nu m'ai uitat! Lasă-mă te rog, ca mparte Ta lipsită de orice mângâiere, pe care ai luat-o asupra Ta pentru păcatele mele, să-mi fie totdeauna înaintea ochilor, ca să-mi fi-i totdeauna în minte și să nu uit de dragostea cu care m'ai iubit!

A simțit Mântuitorul nostru, că a dus la îndeplinire jertfa pentru aceea a strigat că-i sete, iară ostașii i-au imbiat un burete înmuiat în oțet. „După aceea știind Isus, că toate s'au sfârșit, ca să se plinească scriptura a zis: mi sete. — Iară ei umplând

un burete de oțet — l-au dus la gura lui“ (Io. 19, 21). Împlinindu-se cuvintele lui David: „Și în setea mea mi-au adăpat cu oțet“ (Ps. 68, 22).

Scumpul meu Mântuitorule! Oare pentru-ce te plângi de sete iar chinurile nici nu le amintești în suspinele Tale? Setea lui Isus nu a fost o sete ordinară. Setea aceasta nu-i altceva, decât dorința lui cea mai ferbinte, ca toți să-l iubească, pentru cari și a jertfuit viața.

Isuse al meu! Ai insetat așadară după mine, vermele neputincios și eu să nu fiu în stare să te doresc pe Tine bunule nemărginit? Da, așa este, te doresc și te iubesc și nu-mi voi bate capul altceva, decât să mă port așa cât întru toate să-ți fac pe plac. Stai în apropierea mea Dumnezeu meu și alungă-mi din inimă toate dorințele pământești și fă să domnească inima mea numai de dorul pentru Tine ca astfel totdeauna să fiu gata de ați împlini voința Dumnezeiască! Tu ești izvorul sfânt, care potolești setea sufletelor cari te iubesc pe Tine, — alinează-mi și setea mea. Tu fii unicul obiect al gândurilor și a dorințelor mele.

(Va urma).

I. Belu.

După aceasta conferință dl dr. Amos Frâncu dă deslușiri asupra creditului în raport cu restanțele, cu bucatele de hrană și sămânțe. S'a încins apoi o discuție vie asupra acestor chestiuni, la care au luat parte protopopul Hațiegan din Cojocna, dnii: Eugen Bianu mare proprietar, Emil Cormoș-Alexandrescu mare proprietar, dr. Victor Gael avocat, majorul în pensie Popa, dr. Simeon Nemeș avocat, și preoții: Vasile Hopârtean, Iustin Poruțiu, Mihail Hodárnău, Ioan Isaicu și alții.

Conferența hotărăște: să fie rugată „Solidaritatea” ca să facă pașii de lipsă pentru înființarea unei mari bănci agrare, care să îmbrățișeze toate năcazurile țaranului nostru.

Indrumă bărbații de încredere să înființeze tovărășii ocazionale pe sate, cari cu ajutorul băncilor să procure bucatele de lipsă pentru hrană și sămânță. Iar pentru acoperirea momentană a lipsurilor, dl director dr. Amos Frâncu comunică hotărîrea direcțiunii cu privire la votarea de împrumuturi dela 50—500 cor. pentru bucate de hrană.

Toți cei de față aprobă aceste hotărîri și și exprimă mulțumirea ce-o simt, văzând că să poartă atâta grijă pentru binele țaranului nostru.

Cei cari au fost de față s'au depărtat cu multe învățături bune.

Băncile noastre au o frumoasă chemare și dela ele atârnă mântuirea țărănimii noastre mult încercate, în aceste zile grele și de aceea socotim că e bine să arătăm aceste frumoase îndemnuri, cari vor trebui urmate.

V. S.

Lupta în contra alcoolismului.

— Sinodul preoților din protopopiatul Clujului. —

Cluj, 9 April.

Astăzi s'a ținut aici sinodul protopopesc al preoților gr.-cat. români din districtul Clujului, în care s'a discutat cu mult interes chestiunea alcoolismului și s'au luat hotărîri vrednice de a fi cunoscute în cerc cât mai larg. Sinodul s'a început la orele 8 dimineața în biserica parohială unde protopopul Dr. Elie Dăianu a rostit o cuvântare duhovnicească despre „Inalta vrednicie a preoției”.

La orele 11 sfârșindu-se partea duhovnicească s'a început chestiunea proprie a sinodului, în localul cancelariei protopopesci. După discursul de deschidere, despre iubirea poporului, pe care preotul trebuie să-l conducă, a urmat prelegerea preotului Vasile Dancu jun. despre organizarea socială împotriva alcoolismului, iar Vasile Cosma, preot în Topa deșartă și-a prezentat raportul său asupra apelului pe care „Liga de temperanță a clericilor seminarului Bunei-vestiri” din Blaj la adresat tuturor protopopilor, cu scopul de a se pune la ordinea zilei în sinoadele protopopesci chestiunea alcoolismului.

Sinodul a salutată cu bucurie acțiunea tinerilor leviți, dar cât pentru măsurile de luat, a hotărît a rămânea pe lângă decisiunile luate în sinodul anului trecut și cari

sunt următoarele: I. Sinodul protopopesc declară, că socotește patima beției, lătită prin beutura vinarsului, ca cea mai mare pacoste, ce năpăstuește poporul nostru crepicios, mai ales la sate, pustiindu-l atât în viața lui morală, cât și în starea lui materială, economică și socială.

II. De aceea sinodul hotărăște a deschide o campanie sistematică pentru combaterea și stirpirea beuturii de vinars din mijlocul poporului nostru.

III. În scopul acesta îndatorează preoțimea a prigoni cu cuvântul și fapta întrebuințarea vinarsului la ori ce prilej din viața credincioșilor și mai ales din prilejul funcțiunilor sacre, propovăduind cu vreme și fără de vreme împotriva obiceiului rău, ce s'a încuibat în mijlocul poporului nostru credincios.

IV. Îndeosebi oprește pe toți credincioșii de a mai folosi beutura blăstămată a vinarsului din prilejurile sfinte ale botezurilor feștaniilor, cununțiilor și înmormântărilor sau pomenilor cu un cuvânt eschide dela ori ce funcțiuni sacre preoțești, împreunarea mamonului, ce zace în beutura de spirt, cu darul sfânt al slujbelor dumnezești.

V. Îndatorează pe toți preoții de a vesti aceasta opreliște, ai câștiga valoare cu ori ce preț, și a nu onora cu prezența sa casele, mesele și locurile unde nu se respectă această hotărîre.

VI. Preoți cari să găsească vinovați de a fi nesocotit această hotărîre, sunt a se lua la cercetare și a se pedepsi de forul protopopesc, respective de președintele aceluia, cu pedepse în bani în favorul fondului tractual.

VII. Fiește care preot este îndatorat a publica, explica și a pune la inimă aceste hotărîri, prin cuvântări potrivite, iar pentru izbândă și mai bună a luptei Prea On. Protopop este rugat a adresa poporului o circulară pastorală, prin care să se tâlcuiască după priceperea poporului înțelesul acestui război împotriva beuturii de vinars.

Protopopul Dr. Elie Dăianu a anunțat în sinod că pastorala circulară să va trimite tipărită fiește-cărui preot pentru a o citi în biserică, în zilele paștilor, făcând astfel în sârbătoarea Invierii începutul marelui lupte de regenerare a poporului nostru. În legătură sinodul a salutată cu bucurie inițiativa preotului Dr. Niculae Brânzeu din Vulcan, de a să înființa cu ajutorul preoțimii și a fruntașilor mireni o societate acționară cu capital social de vre-o 200.000 cor. în scopul de a edita cărți și ziare populare, cari să îmbrățișeze lupta sistematică împotriva alcoolismului.

Dintre celelalte hotărîri mai e de relevat: că sinodul a protestat împotriva proiectatei revizuirii a episcopiei Hajdudorogului care prevede înființare de frunte parohii ungurești mai ales prin orașele din Ardeal, atacând astfel cele mai de frunte parohii românești și deschizând noi terene pentru frecări naționale cu caracter religios. Aceasta „revizuire” sinodul o socotește medicina peior morbo, și fiind că atari ar fi subordonate episcopului romano-catolic, s'ar compromite de nou ideia „unirei”, deșteptând bănuiala tendinții de latinizare.

X.

Impărțirea circumscriptiilor electorale.

Comitatul Târnavei mici.

Are 3 cercuri electorale.

1. *Cercul electoral Diciosânmărtin.* Sediul Diciosânmărtin. Apartin următoarele 44 comune: Abuș—Abosfalva, Adămuș—Adămos, Boboha'ma—Bábahálma, Bernadia—Bernad, Bonyha, Bord, Bozieș—Boziás, Ceuaș—Csávás, Cusțelnic—Csüdötélke, Daia—Dányán, Deaj—Désfalva, Diciosânmărtin—Dicsőszentmárton, Subpădure—Erdőaljá, Căpâlna—Felsőkápolna, Giuluș—Gyulas, Hărănglab—Harangláb, Chinciș—Kincses, Kiszentlászló, Dămbău—Küküllődombó, Pocea—Küküllőpocsfalva, Küküllősomlyós, Cetatea de baltă—Küküllővár, Lăscud—Lackod, Lipindea—Leypánd, Craifalău—Magyarkirályfalva, Șaroșal ungurese—Magyarsáros, Cipău—Maroscsapó, Deag—Marosdég, Ugra—Marosugra, Mica—Mikefalva, Cucerdea română—Oláhocsárd, Șeulia rom.—Oláhsályi, Oláhszentlászló, Iernut—Radnoth, Futac—Somotelke, Șomfalău—Sövényfalva, Băgaci—Szászbogács, Szászörményes, Sântioana—Szászsztiván, Seleuș—Szászsztölös, Sălcud—Szelkut, Seuca—Szókefalva, Gămfalău—Vámosgăfalva, Zagor—Zágör.

2. *Cercul electoral Elisabetopol.* Sediul Elisabetopol. Apartin 40 comune: Bălăușer—Balavásár, Bun, Beșinău—Buzásbesenyő, Cătăfalva, Ciucmandru—Cicmantor, Domăld, Agrișteu—Egrestő, Ernea—Ernyer, Elisabetopol—Erzsébetváros, Filea—Fületelke, Gogán, Gogau—Goganváraja, Jiacoș—Gyákos, Héderfája, Hetur—Hétur, Jővedics, Chirileu—Kerelő, Sănpaul—Kerelőszentpál, Cerghid—Kiscserged, Chend—Kiskend, Tirimia mică—Kisteremi, Coroj—Kórod, Korodszentmárton, Kund, Küküllőállomás, Măghieruș—Küküllőmagyaros, Șard—Küküllőcsárd, Săplac—Küküllőszéplak, Cergăul mare—Nagyserged, Nagykend, Tirimia mare—Nagyteremi, Zagor—Oláhcsárd, Pipe, Șmig—Somogyom, Nadășa săs.—Szásznádas, Szénaverős, Teremiușfalva, Vaidakuta—Vajdakuta, Udriheiu—Vámosudvarhely, Vidrasău—Vidrátszeg.

3. *Cercul electoral Hususeu.* Sediul Hususeu. Apartin 34 comune: Boian—Alsóbajom, Căpâlna de jos—Alsókápolna, Blăjel—Balázstelke, Bazna—Bázna, Sănmiclaș—Bethlenszentmiklos, Sântămăria—Baldogfalva, Bălcaci—Bolkács, Dărios—Darlac, Crăciunelul de sus—Felsőkarácsonyfalva, Tătarlăua—Felsőtatárlaka, Hususeu—Hossziaszó, Tănni—Hossúpatak, Chesler—Keszler, Proștea mică—Kisekmező, Glogoveț—Kisgalgogoc, Spini—Kistővis, Feisa—Küküllőfajsz, Iclod—Küküllőkíklod, Cucriu—Küküllőkörös, Lunca—Küküllőlonka, Lodorman—Lodormány, Bia—Magyarbénye, Petrifalău—Magyarpéterfalva, Micăsasa—Mikeszásza, Proștea mare—Nagyekmező, Făget—Oláhbükös, Pánade—Panád, Pocea—Pocstelka, Săncel—Szancsal, Veseuș—Szásznagyveező, Valea sasului—Szászvolgy, Șona—Szépmetvelț—Velc, Jidvei—Zsitve.

Din Torontal.

— *Sfințire de biserică.* —

Un moment de o deosebită importanță a fost pentru poporul din Igrîș, sfințirea bisericii române unite efectuată Duminecă în 1 Martie n. a. c.

Din inițiativa dlui protopop tractual Georgiu Muntean s'a ținut cu ocazia aceasta exerciții spirituale începând de Vineri seara din 27 Februarie n.

Numărul mic a celor ce s'au mărturisit și cuminecat cu aceasta ocazie a fost o dovadă mai mult, că bătăenii noștri nu înțeleg încă pe deplin rostul misiunilor sfinte.

Duminecă (în 1 Martie) dimineața s'a celebrat în vechia capelă utrenia, la sfârșitul căreia, domnul protopop, în numele credincioșilor cu cuvinte înduioștoare și-a luat ramas bun de la vechia capelă. După aceasta între bubuitul treascurilor și sunetul clopotelor am părăsit acest vechiu lăcaș și am pornit în procesiune frumoasă spre biserică cea nouă, unde s'a început actul sfințire prin dl protopop tractual cu asistenta M. on. Domn protopop al diecezei de Oradea-mare Georgiu Maior din Șeitini, a preotului local Alexandru Sigartău și Victor Deciu din Cenadul-mare.

A fost de față la acest act solemn popor foarte mult, protopretorele cercual, antistia comunală, reprezentanții celorlalte confesiuni din loc și un număr însemnat de domni și dame din loc și jur.

A ridicat mult solemnitatea acestor serbări participarea corului din Șeitini sub conducerea învățătorului Engis. Acest cor dispune de voci foarte bune și promise mult.

Începându-se sf. liturghie după evanghelie M. On. D. protopop Maior a rostit predica ocazională despre biserică, însemnătatea și foloasele ei.

La sfârșitul sf. liturghii protopopul tractual luând cuvântul, face istoricul parohiei Igrîș și relevază vrednicia acelor, cari au contribuit la dezvoltarea acestei parohii și îndeosebi la zidirea bisericii celei noi. Amintește pe marele arhiepiscop Vasile Hossu, carele prin edificarea bisericii din Igrîș și-a mai adăus o piatră prețioasă la cununa strălucită a faptele sale mărețe, parohului local Al. Sigartău, pentru nizuința și osteneala depusă la edificarea acestei biserici. Mulțumeste poporului unit și îndeosebi fraților gr-or. pentru ajutorul prestat la căratul materialului.

Ne-am despărțit cu gândul de a ne întruni tot în Igrîș la sinodul protopopesec.

— *Vi-de.* —

Reviste.

Regele Carol desminte știrile despre mobilizarea armatei române. M. S. Regele Carol a primit în audiență specială pe d. Hagi Tudoraki președintele camerei de comerț, căruia Domnitorul i-a declarat, că pentru liniștea lumii comerciale să amuțe, că știrile lansate în presa

mondială despre mobilizarea armatei române nu sunt adevărate. Dispozițiile luate cu caracter militar general sunt în legătură cu dezvoltarea normală a armatei.

Împăratul Wilhelm va vizita Bucureștii. Se crede, că împăratul Germaniei Wilhelm va face o vizită la București. Spre acest scop reprezentantul României la Berlin d. dr. Beldiman, de câteva zile petrece în București, unde a fost primit în audiență de regele Carol și a avut mai multe consfătuiri cu primul ministru și ministru de externe al României. În aceste consfătuiri d. dr. Beldiman, care e omul de încredere al împăratului Wilhelm, a destăinuit guvernului român părerea ministerului de externe german privitor la situația balcanică precum și chestiile cari ating relațiile României cu Tripla Alianță.

Alții cred că aceste consfătuiri intime sunt în legătură cu vizita împăratului german la București.

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonenți, să binevoiască a-și renoi abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte.

Red. și Administrația.

Părintele Mureșanu și încă 35 frați ai noștri din Mottinul mic, sunt citați cu toții pe ziua de 23 April n. (Foi după sf. Paști) la tribunalul din Sătmar, unde se va începe procesul pentru „agitație săvârșită împotriva Episcopiei de Hajdudorogh».

Apărătorii vor fi advocații:

Dr. Aurel Lazar (Oradea-mare), Dr. Iuliu Pordea (Cluj), Dr. R. Boila (Diciosânmărtin), Dr. Andreiu Doboși (Sătmar), Dr. A. Bohățel (Baia-mare), Dr. Val. Poruțiu (Cluj).

Prelegeri populare. Comitetul despărțământului Blaj a Asociațiunii, profitând de îndreptarea timpului, a început seria prelegerilor populare. Dumineca trecută s'a ținut prima prelegere în comuna Panade, sub conducerea directorului despărțământului dl Aurel C. Domșa, fiind confrențieri prof. Flaviu Domșa și Ștefan Pop. Biserica era plină de ascultători în frunte cu protopopul tractului păr. Iosif Lita, preoții locali păr. Săbăduș și Brad, învățătorul Cocis, proprie-

tarul Șimon, notarul Truța ș. a. Dl director deschizând ședința vorbește despre comorile sufletești ale țaranului, cari își află expresie în literatura populară (povești, doine, hore) și în costumul național cu bogăția colorilor și a figurilor, apoi dând cuvântul dlui Ștefan Pop, acesta desvoaltă pe larg tema despre literatura populară, dragostea limbii și a graiului românesc, păstrarea doinelor și hainelor și a vechilor datini, explicând însemnătatea lor. Dl prof. Domșa desvoaltă importanța și valoarea costumului național, a țesăturilor și cusăturilor hainelor femești în special, apoi a diferitelor creștături și podoabe, legând de suflet mai ales femeilor, să nu schimbe aceste podoabe mult admirate de străini, pentru sdrențe orășenești. Toate vorbirile au fost ascultate cu multă atențiune și îndemnurile și sfaturile aprobate. La încheiere s'a pus la dispoziția învățătorului un numar de broșuri spre a fi împărțite între știutorii de carte.

Regele Carol și țarul. La plecarea părechii princiare române din Petersburg, regele Carol a trimis o telegramă țarului, în care își exprimă dorința, ca relațiile dintre Rusia și România vor deveni tot mai intime.

Țarul Nicolae, a răspuns în termeni foarte amicali, exprimându-și și el dorința ca relațiile dintre România și Rusia să devină cât mai cordiale.

Un dar frumos de Paști. Magnificența Sa dl Antoniu Mocsonyi de Foen a dăruit „Mesii studenților“ dela școlile din Brașov 20 acțiuni à 50 cor. dela societatea „Agricola“ din Hunedoara, iar fondului de excursiuni „Colega“ 10 acțiuni à 100 cor. dela institutul de credit „Silvania“ din Șimleul-Silvaniei.

Fondul de premii pentru cele mai bune lucrări reprezentate pe scena Teatrului Național în ultimii doi ani — scrie „Flacăra“ — s'a împărțit d-lor O. Goga (pentru „Domnul Notar“), G. Diamandi (pentru „Chemarea Codrului“) și A. de Herz (pentru „Păiajenul“).

Dl Tzigara-Samurcaș a ținut la „Cursurile Asociațiunii“ din Sibiu o foarte interesantă conferență: „Istoria artelor la Români în ultimii 50 de ani“.

Reuniunea femeilor gr-cat. din Gherla ne avizează, că din convocatorul publicat în Nrul 37 al foii noastre s'a omis punctul: *Completarea comitetului*, care încă e la ordinea zilei.

„Domnul notar“ — confiscat. În urma ordinului tribunalului regesc din Cluj ieri a fost confiscat la Librăria noastră pieza dramatică a poetului Goga.

S'a aflat un singur exemplar.

Rușii pentru Rutenii din Ungaria. Pravoslavnicii din Odesa au adresat Majestății Sale Monarhului nostru o petiție, în care cer agrățiarea Rutenilor condamnați în procesul din Sighetul-Marmației.

Reuniunea de citire și cântări a ecenomilor și meseriașilor din Alba-Iulia, invită la *petrecerea* împreună cu producțiune teatrală-corală, care o va aranja Luni, în 20 Aprilie st. n. 1914 (a doua zi de Paști), în „Reduta Orășenească“ (Chiosc) din loc.

Necrolog. † *Gregoriu Bogdan*, arhitect, a repausat la 11 Aprilie st. n. în floarea vieții sale — în etate de 27 ani. Reghin, 11 Aprilie 1914 st. n.

Odihneasca în pace!

Partea Literară.

Sfaturi pentru mame

cum să se îngrijească de noii născuți

de Dr. V. Hâncu,

medic arhidiecezan și profesor de igienă.

Niciodată nu trebuie lăsat copilul să se târăie pe jos, mai întâiu că poate răci foarte ușor, de altă parte adesea se târnie cu mâinile prin diferite murdării cu tot felul de microbi scuipați, fie dela tuberculoși sau alte boale, din care cauză foarte ușor se poate îmbolnăvi

Jucăriile, când se dau copiilor, trebuie potrivite cu vârsta lor. Nu se dau jucării, ca d. ex. bumbi, crețari etc., pe cari foarte ușor le pot înghiți, — sau astfel de jucării, prin cari se pot înțâpa, sgăria, rani sau tăia etc. Unele mame ca să liniștească copilul îi dau să sugă un colț de năframă, în cari înoadă pâne înmuiată în zahăr cu lapte, sau îi dau o sugătoare de cauciuc, ori de os ori de lemn, și acestea căzând jos se umplu de praf plin cu tot felul de microbi etc., ce foarte ușor îl pot îmbolnăvi.

Eșirea dinților începe pe la luna a șasa și se termină la 25—30, în cari se ivesc cele mai multe boale la copii, d. ex. scarlatina, rujola, tusa măgărească, pojarul, meningita, diarea, etc. Aici însă nu dinții par a fi cele vină, ci mai mult reaua îngrijire, ce se dă copilului în timpul ieșirii dinților. Nu e mai puțin adevărat, că la eșirea dinților se pot observa oarecari simptome din partea copiilor, ca d. ex. diarea, căldură, o stare nervoasă, țipete, nepoftă de mâncare, insomnie ș. a. În asemenea stări trebuie consultat medicul. Dinții din prima copilărie sunt în număr de 20 împărțiți în modul următor: 8 incisivi (tăietori), 8 molari (măcinători), 4 canini (sfășietori). În luna a 6-a apar mai întâiu incisivii de jos mijlocii. La cei hrăniți cu biberonul apar de regulă în luna a 9-a. În luna a 11-a apar cei doi incisivi mijlocii opuși de sus. Nu mult după cei doi incisivi laterali de jos, cătră luna a 14-a, apoi primii mici molari superiori cătră 15—16 lună. La 3—4 luni după acestea apar dinții canini, după care urmează iarăș un repaus de 3—4 luni. La 28—40 luni apar cei 4 molari mici, așa că la a 30 lună copilul are 20 de dinți în gură.

În zilele, în cari ies dinții nu trebuie înțărcaț copilul, ci e mai bine să așteptăm, deoarece adeseori li-se unflă gingeei, ori devin roșii și se acopere cu puțină albeață; altădată sunt foarte neliniștiți, țipă, fac bale, duc degetele la gură, mușcă, ba uneori se face chiar o rană pe locul unde iasă dintele.

Unii recomandă curățirea gurii cu cârpuliță curată muiată în apă calduță.

Vaccinarea ferește pe copii de a căpăta vărsat. Înainte de aceasta cu 50 ani vărsatul făcea pustiiri înspăimântătoare în toate straturile societății, omorând și desfigurând cu miile, iar unii, cari scăpând, adesea rămăneau desfigurați, surzi și muți. Se recomandă deci, ca copii dela 6 luni în sus să se vaccineze și chiar mai de vreme, în cazul, când s'ar constata epidemie de vărsat în oraș sau sat. Vaccinarea se poate face în orice ano-

timp, de repulă la braț, fie la stâng sau drept, unde de regulă se fac 3 împunsături. Trebuie observat, că vaccinul să fie proaspăt și de bună calitate.

Boalele copiilor.

Sunt mult mai dese ca la oamenii mari, mai grave și adeseori omoritoare, provenite în cele mai multe cazuri, din lipsa prevederii igienice: dacă i-se dă copilului mâncări grele, nepotrivite cu stomacul lui și prea de timpuriu, sau când se înțarcă i-se dă un lapte de vacă rău și infectat de microbi răi; copilul foarte ușor se poate îmbolnăvi de diaree, care de multeori e mortală.

Adeseori un simplu guturaiu, sau o mică răceală, pot avea urmări grave, cari ușor se pot lăsa în piept, unde se transformă în brochită, sau *bronchopneumonie* boală de regulă omoritoare pentru copii. Unii copii se nasc slabi, fără nici o vlagă, cari și mor din această cauză în primele zile, săptămâni, sau luni ale nașterii.

Mulți mor de fâlcariță (tetanos) sau de brâncă (ierisipel) mai cu seamă la țară, mai ales, că nu li-se îngrijește rana buricului în primele zile după naștere.

De asemenea tuberculosa e foarte deasă la copiii mici, din care cauză și mortalitatea lor e mai mare, ca a oamenilor mari.

Unii dintre copii se nasc cu boale moștenite, pe cum e sifilisul, care omoară pe cei mai mulți noi născuți sifilitici încă în primele luni după naștere.

Urmează apoi boalele contagioase (molipsitoare) cum e d. ex. pojarul, scarlatina, tusa convulsivă, anghina difterică, rachitismul etc., ce se ivesc de regulă în copilărie și cari contribuie cu un număr foarte mare la mortalitatea copiilor.

Și cine poartă mai multă vină decât părinții, pentru că nu chiamă medic la timp, ci aleargă mai întâiu pe la descântece și tot felul de babe, primind tot felul de sfaturi, întrebunțând tot felul de leacuri, fie pe dinlăuntru, fie pe dinafară, cari, mai mult ca sigur, că și acele i-au făcut rău de rău. Așa că în cele din urmă când văd, că și-au dat gata copilașul și că nu mai e nici o scăpare aleargă desperați la doctorul. Dar în asemenea caz nu mai poate face și doctorul, mai ales că și aici în cele mai multe cazuri părinții nu-i spun doctorului tot ce au făcut și tot ce au întrebunțat pentru copilașul lor, inducându-l de multeori în greșeli, așa că și doctorul rămâne adesea încurcat de unele presentări ale unor boale cu totul anormale, datorite diferitelor tratamente băbești.

Pe de altă parte noi trebuie să știm, că cele mai multe boale ale copiilor au un mers foarte repede, din care cauză și mortalitatea e așa de mare. Căci numai aceasta m'a îndemnat să scriu acestea rânduri.

1. Că vieța copiilor noi născuți fiind foarte fragedă, multe mame nu înțeleg, de unde și cum să i-o conducă; și nici un sfat bun n'are de unde primi. Ba de multeori nici nu știe, când îi e copilul bolnav, iar târziu, când prinde de veste, de multeori e prea târziu.

(Va urma).

Proprietar, editor: Vasile Moldovan.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.

„PLUGARUL“ însoțire economică-comercială, Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. membrii ai însoțirii economice și comerciale „PLUGARUL“ din Blaj se invită cu onoare în sensul §. 7 din statute la a III-a (a treia) adunare generală ordinară, care se va ține la 3 Maiu 1914 la 10 ore înainte de amiazi în localul casinei române din Blaj.

Obiectele vor fi:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar și exmiterea a doi membri pentru supravegherea scrutiniului și verificarea procesului verbal.
3. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor, raportul comitetului de supraveghere, bilanțul pe 1913 împărțirea venitului curat și darea absolutului.
4. Întregirea direcțiunii.

Blaj, la 8 Aprilie 1914.

»Plugarul« însoțire economică-comercială Blaj.

Direcțiunea:

Ioan F. Negruțiu m. p.
prezident.

Vasiliu Suciū m. p.
membru în direcțiune.

Conto Bilanț pe anul III 1913.

Active—Vagyon.

Numărar în cassă — Pénztár maradvány	2,365·57
Depuneri — Betétek	31,698·50
Lemne de foc — Tűzifa	89,956·65
Mărfuri — Áruszámla	39,478·73
Debitori — Adósok	81,668·11
Realități — Ingatlanok	6,584·75
Mobilier — Butorzat	1,815·25
	<u>253,567·56</u>

Conto Profit și Perdere.

Eșite—Kiadás.

Interese — Kamatok	10,751·30
Fracht și Porto — Fuvardij és Postabér	23,598·49
Salare — Fizetések	6,609·40
Spese curente — Fentartási költségek	2,038·87
Chirie — Házbér	462·—
Contribuție — Adó	474·01
Profit curat — Tiszta nyereség	2,429·86
	<u>46,363·93</u>

Blaj, din ședința direcțiunii ținută la 8 Aprilie 1914.

I. Maniu m. p.
director executiv.

Emil F. Negruțiu m. p.
conducător.

Direcțiunea:

Ioan F. Negruțiu,
prezident.

Dr. Vasile Suciū,
vice-prezident.

Nicolae Solomon;

Dr. Isidor Marcu,

Dr. Octavian Prie,

Gavrilă Precup,

Dr. Danil Szabo,

Vasiliu Suciū,

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine bună.

Blaj, la 11 Aprilie 1914.

Aurel C. Domșa,
prezident.

Dr. Ioan Rațiu,

Victor Muntean,

Alexiu Pop,

Patriciu Marcu,

Alexandru Patachi,

Membrii comitetului de supraveghere.

Onorată adunare generală!

Comitetul de supraveghere a însoțirii economice-comerciale »Plugarul« a examinat Bilanțul și contul Profit și Perderi, încheiate la 31 Decemvrie 1913 și le-a aflat în consonanță cu registrele.

În decursul anului expirat a revăzut de mai multeori magazinul însoțirii, unde s'a convins despre buna ordine, a revăzut cărțile însoțirii și valorile ei pecum și întreg mersul afacerilor și a constatat, că acelea se poartă corect și sunt în consonanță.

În urma acestora, propune aprobarea Bilanțului și a contului Profit și Perderi, și alăturându-se la propunerea direcțiunii referitoare la împărțirea profitului net de 2429 cor. 86 fileri, Vă roagă să dați absolut pe anul trecut atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghere.

Blaj, la 10 Aprilie 1914.

Mérlegyszámlla a III 1913 évre.

Pasive—Teher.

Părășii — Üzletrészek	44,385·80
Fond de rezervă — Tartalékalap	573·08
Creditori — Hitelezők	3,409·77
Imprumut — Kölcsön	201,000·—
Interese după part. nerid. — Fel nem vett kam. üze. r. ut.	1,769·05
Profit curat — Tiszta nyereség	2,429·86
	<u>253,567·56</u>

Nyereség és veszteség számla.

Intrate—Bevétel.

Din vânzare de lemne de foc — Tűzifa árulásából	16,374·43
Din vânzare de mărfuri — Arucikkek árulásából	29,767·85
Provisiuni — Jutalékok	221·65
	<u>46,363·93</u>

AVIZ.

Subscrisul având de gând a mă muta din Blaj, fac de vânzare casele mele din strada mică Nr. 211 unde am hotelul »La strugure«.

E singurul hotel românesc din Blaj și licența e legată de edificiu. Casele au trei sale mari, o culină mare, verandă, un dormitor, trafică de casă, două camere pentru oaspeți, două pivniți, lemnărie, fântână în curte, etc.

A se adresa la

Ioan Martin,
proprietar de hotel în Blaj.

(16) 5—6.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4·30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{4}{70}$ cm.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 2·20 cor.

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, nșurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gâtleej, friguri, în deosebi sgârciuri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbanț, beșici provenite din ferbințeli, buboaie, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor
în Pregrada bei Rohitsch.

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5·60 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

împiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea lăptelui, împotriva împetririi pieptului, la orbanț, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la mănecarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, țanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chțar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3·60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul **Török József**, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. En gros se afla la drogeriile: **Thalmayer** și **Seitz**, Erezii **Hochmeister** și **Frații Radanovits** în Budapesta. Unde nu e deposit, să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 25—25.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în
finea anului 1912 . . . . . K. 5,456,645·67
Capitale asigurate pe viață achitate . . . . . „ 5,458,689·48
Starea asigurativilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 133,667,241—
} viață „ 11,740,710—

Fonduri de întemeiere și de rezervă, cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8-32-7)

AU APARUT și se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj:*

Apostolul sau faptele și Epistolele ss. Apostoli f. 4., broș. 14 — legat în piele	22—
Evangelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, Blaj 1880, legată, în folio	1·20
Euhologiu, crudo 6·60 fil., leg. în piele 9·60 fil., leg în piele șagren cu foi aurite	12—
Liturgier, pe hârtie prima broș. 6 cor., pe hârtie secunda broș. 5 cor., pe hârtie prima leg. 9 cor. pe hârtie secunda leg. 8 cor., legătură de lux	15—
Orologer, crudo 6·60 leg. în piele 9·60, leg. în piele șagren cu foi aurite	12—
Octoic mic, 8° crudo 1·60 fil. legat simplu	1·90
Octoic cu Pentecostar legat întruna	3·60
Pentecostar mic, 8-o crudo 1·70 fil., leg. simplu	2—
Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos	—30
Psaltire, broș., 2·20, leg. în pânză 3—, în piele	4—
Triod, crudo 13 cor. legat în piele tare și cu copcii	20—
Antologion sau Mineiul, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,	
Tomul I. legat în piele, cu copcii face	32—
Tomul II. III. legat în piele, cu copcii face	78—
Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor.	